אלא למ"ד זה וזה גורם כו'. נראה דהא דתנינ ליה זה וזה גורם כו' היינו כמאן דאמר תושבין גורם אחד דלמאן דאמר אין תושבין חד גורם הוא ותימה ומאי קשיא ליה הא הך ברייתא דר' יהודה דאמר טובלין לכיפה ומשמעינן ליה דפ' אותו ואת בנו (חולין דף עפ:) דאמר אין תושבין גורם אחד ומיהו התם מיבעיא לן אי מיפשט פשיטא ליה לרבי יהודה לא פשיט מספקא ליה ועוד יש לחלק דהתם בדבר דכל חד בחפי נפשיה הטירא הוא פליגי אבל הכא דחד איסורא וחד היתירא כולי עלמא מודו דתושבין חדא דבפ' כל האיסורין (תמורה דף ל: ושם) איכא מאן דאמר דרבי לר' אליעזר גרבנו ולבסוף עיברו ובפ' אותו ואת בנו (חולין דף עפ:) מספקא ליה לרבי אליעזר אי תושבין דף לא: ומיהו בפרק בהמה המקשה (שם דף ספ:) איבעיא להו מהו לחוש לגזרה: **עובר** ירך אמו. משמע שכן הלכה מדלא פריך הניחא למ"ד ירך אמו אלא למ"ד לאו ירך אמו מאי איכא למימר כדפריך מזה וזה גורם ומיהו יש לדחות דסולה שמעתא לא מסיק לשנות הברייתא מפשטא אלא לתרלה אליבא דרבא דאמר ולד הטוגתא אסור היא וולדה עצמו דטעמא משום דשובר ירך אמו הוא וכדמוכח בתמורה (דף ל:) ומיהו מדרבא גופיה יש לדקדק דקאמר היא וולדה עצמו היא וולדה גרבנו וכן בפרק הפרה (נ"ק דף מז: ושם) דאמר רבא פרה שהזיקה גובה מוולדה מאי טעמא גופה הוא אלמא שובר ירך אמו ותימה דבאלו טריפות (חולין דף נח: ושם) מייתי פלוגתא דוולד טריפה ר' אליעזר אומר לא יקרב ורבי יהושע אומר יקרב ומשמע התם דאמ"ד טריפה אינה יולדת פליג בשובר ירך אמו כשעיברה ולבסוף נטרפה דרבי יהושע סבר שובר לאו ירך אמו והכי קיימא לן דטריפה אינה יולדת כדאית' התם* בהדיא הלכתא גמורה כל י"ב חדש בנקבה כל שאינה יולדת וקיימא לן נמי כר' יהושע דרבי אליעזר שמותי הוא ועוד אשכחן בפ"ק דביצה (דף ו: ושם) דאמרי ליה רב כהנא ורב אסי לרב וכי מה בין זה לעגל שנולד מן הטריפה ביום טוב שהוא מותר וי"ל דבכל דוכתי שובר ירך אמו הוא בר מלענין טריפות שהוא תלוי בחיות והשובר יש לו חיות בפני עצמו ולא אמרינן שובר ירך אמו שנטרף עם אמו דבעי דרבא גופיה שמעינן ליה בפרק בהמה המקשה (חולין דף עפ:) השוחט את הטריפה ומלא בה בן ט' חי מותר וכו' ואע"ג דבשאר מילי נמי משמע בפרק כל האסורין (תמורה דף ל: ושם) דשובר לאו ירך אמו לר' יהושע דאמר רב הונא בר חיננא אמר רב נחמן מחלוקת בשעיברו ולבסוף נרבעו דר' אליעזר סבר שובר ירך אמו ורבנן סברי לאו ירך אמו אין הלכה כן אלא כדקאמר התם רבא אמר רב נחמן דבנרבעו ולבסוף עיברו פליגי אבל עיברו ולבסוף נרבעו ד"ה אסור דשובר ירך אמו אפילו לר' יהושע דרבנן דהתם הייטו רבי יהושע בר פלוגתיה דרבי אליעזר ורבא נמי אית ליה דשובר ירך אמו הכא והתם ואותו לשון דרבא אמר רב נחמן הוא עיקר דמייתי ליה בפ' כל הבלמים (ע"ז דף מו:) גבי משתחוה לקמה ומהא דאמר ר' יוחנן שלהי פ"ב דגיטין (דף נב: ושם) גבי שפחה דאם היתה עוברה זכתה לו משום דשובר ירך אמו ונעשה כמו שהקנה לה אחד מאבריה אין ראיה שכן הלכה דהתם אליבא דרבי קאמר ושמא אין הלכה כמותו ור' יוחנן גופיה שפירשה כן אית ליה בתמורה בפ' כילד מעריסין (דף כה:) שובר לאו ירך אמו דאמר ר' יוחנן הפרש חטאת מעוברת וולדה רצה בה מתכפר רצה בוולדה ומפרש טעמא משום דסבר אם שייריו משויר שובר לאו ירך אמו והוה ליה כמפרש שתי חטאות לאחריות מיהו יש לדקדק מזה דמותיב התם תיובתא דר' יוחנן תיובתא ואע"ג דקאמר בתר הכי לימא אם שייריו משויר תנאי היא מ"מ הרי איתותב אלמא אין הלכה כן וכן דרך הש"ס כשאין הדברים עיקר אומר תיובתא אע"פ שיכול למצוא תנאי דפליגי דלאשכחן בהגיזקין (נימין דף נג: ושם) דמסיק תיובתא דמאן דאמר דאיזק שאינו ניכר לאו שמיה היזק ובתר הכי קאמר נימא תנאי היא ובפ' השולח (שם דף מא:) פליגי בהדיא בהיזק שאינו ניכר אליבא דעולא גבי עבד שנעשאו רגו אפותיקי ואע"ג דבפ' הערל (יבמות דף עח:) מייתי מילתיה דר' יוחנן דתמורה ופריך עלה אלא הא דאמר רבא אכרים משובחת שנתגיירה בגה אין לריך וכו' ודחיק לשנויי שאני שובר דהייט רביתיה לאו משום שיהו עיקר דברי ר' יוחנן אלא משום דבעי לאוקמי מלתיה דרבא דאכרית אליבא דדברי הכל ורבא גופיה אית ליה הכא שובר ירך אמו ובתמורה (דף ל:) ובפ' הפרה (נ"ק דף מז:) ור"ת מפרש דבכל דוכתי קי"ל דלאו ירך אמו כדמשמע בחולין ובהחיא דיבמות (דף עח:) ובפ' כילד מעריסין (תמורה דף כה.) לא גריס תיובתא בתרא אלא הכי תיובתא דר' יוחנן לימא אם שייריו משויר תנאי היא והא דאמר רבא הכא ובתמורה (דף ל:) ולד הטוגתא והנרבעת אסור לא פליגא והייטו טעמא כיון דעד עכשיו היה חיות הולד תלוי באם הוי כאילו נגמר דין שניהם להריגה ולאו משום דהוי ירך אמו וכן הא דתנן בפ"ק דערכין (דף ז:) האשה היולאת ליהרג אין ממתינין לה עד שתלד ופריך בגמ' פשיטא גופה הוא התם נמי טעמא כדפרישית ומיהו בהיא דפ' הפרה (נ"ק דף מז: ושם) קשה אמאי כי ליתא לפרה משתלם רביע נזק מן הולד כיון דלאו ירך אמו אע"ג דהוא נמי חיוב למה ישלם חלקו וחלק פרה אמו שני שוריס תמיס שהזיקו אם אבד אחד מהן מי הוה משלם אידך חלקו וחלק תביריו פשיטא דלא משלם: **הרי** מותרה לדבר הקל. פלוגתא בפ' אלו נערות (כתובות דף לג: ושם) במותרה למיתה אי הוי מותרה למלקות וא"ת ותפשוט מהא דתניא בפ' בן סורר (לעיל דף עא:) עשה כן בישראל ונתגייר חייב אם בא על אשת איש ישראל וא"כ נתגייר משום דאי עביד השתא בר קטלא הוא ועל כרחך בדאתמרו ביה דאי לא אתמרו ביה אי עביד השתא לאו בר קטלא הוא אלמא מותרה לסייף הוי מותרה לחנק וי"ל דאפילו לא אתמרו בהיותו נכרי יש לו לחייבו אע"פ שנתגייר הואיל וכבר נתחייב ולא מיפטר משום דלא אתמרו ביה ומאחר דהשתא נמי אי אתמרו ביה יש בגון זה חיוב מיתה. וא"ת כי לא הוי נמי מותרה לדבר קל דיפוק ליה דהכא חייב כדאמר בפ' עגמר הדין (לעיל דף מה:) שאם אי אתה יכול להמיתו במיתה הכתובה בו שאתה ממיתו בכל מיתות שאתה יכול ושם פירשתי*: **הנסקלין** בנשרפין. שאל הרב ר' יצחק בן הרב ר' מרדכי את רבינו תם אמאי קאמר רבי שמעון יהודו בסקילה שהשריפה חמורה ניזל בתר רובא דאיתמר בדיני נפשות דלאיתמר בפרק קמא דחולין (דף יא:) ותירץ דלא אזלינן בתר רובא לחייב אותו שהוא זכאי מכל וכל שלא הרגו כלל ולא דמי לאותן שהרגו ודאי אלא דלא

מסורת השס"ם

* נ"ל בלא איתי

(ב) [נ"ל מותר (כאן נ"ל)] (נגמר) יהיה נגמר דין

(ג) [נ"ל אסור (נגמר) יהיה נגמר דין יהיה אמרא אמרת]

[תוס' נדה ד"ה ר"ל] כתובות נב.

[פי' שמעו דבר תוס' כתובות נב. ד"ה ממתי]

[לעיל מח.]

[לעיל נ"ל שהיה כופיר ביאור בה בקיבר לאיזה בדבר קיידושין נב. ד"ה אמאי אמאי כיבמות אמר לא הבינו אמרו בהוראת שעה]

[לעיל מח.]

[נדרים ט. ד"ה ועמ"ש בס"ד בתגיגה מו: על ליקוט פירושא דעמין שיגא]

[דף נח.]

[ד"ה משום]

[שייך לעיל פס: בשמעה]

פיבא למיפר. דהא כשטלר לאחר גמר דין לא איכא לאותה גרמא ליה שלא מן הסכך הוא בא דהיתר ואיסור גרמו לו שיבא: **ופס פד שלא נגמר דינם דאכל שובלים**. דהייט בין גניחה לגמר דין: **ופשנגמר דינם ילדם ולדם אסור**. אע"ג דלא הוה בשעת גניחה כיון דהוה בשעת גמר דין נאסר בגמר דין עם אמו דשובר ירך אמו הוא: **ש"מ**. מדקתני "ולדו בסקילה" מותרה למיתה חמורה הוי מותרה למיתה קלה משום דקלה בכלל חמורה, דאי לא הוי מותרה למיתה קלה הכי דנתחייבו חמורה היאך נתחייבו בסקילה הא לא אסלו בהם מיתה זו ונפטרו? לגמרי אלא נילף מהכא דהוי מותרה: **מ"ר ירמיס**. מהכא ליכא למילף הכא בהתרו בהם מיתה סתם ולפיכך קלה וחמורה במשמע: **ופלי פגם סוף**. דקאמר לא בעינן להזכיר שם אותה מיתה: **ושאר חייבי מיתות**. קון ממסיק שאינו לריך התראה לרחמנא אמר "לא תחמול ולא תכסה עליו": **עדים ועדים**. לאו דוקא דמסיק ממי עדים ועלה קא בעי והא דנקט "ושאר" משום התראה נקט לה: **יליף מפקושש**. שהמולאים אותו לא התרו בו שם מיתתו ולא הוו יודעי לה אלא מיתה סתם: **סורפא שעה סיפא**. ועל פי הדבור מחייב ולא גמרינן מינה לדורות הואיל ונפקא לן מהתראה מיומת המת שיתיר עצמו למיתה, אותה מיתה משעה: **פנשרפין בנסקלין**. משמע כגון דהוו נסקלין רובא ואיטרבא בהו מיעוטא נשרפין: **פיפוק ליה דרובא נסקלין נינהו**. היכי נקט טעמא משום דאי אתה רשאי למושבו למיתה חמורה, בלאו הכי נדייניהו בסקילה (הוה) בתר רובא: **אלא איכי איפנייהו**. אבוה מהדר ליה אלא היכי אלמדנו: **אמר ליה רב יסודא סנסקלין בנשרפין. דאתי בנשרפין רובא מדאי לר' שמעון בסקילה מפני שהשריפה חמורה: ספס**. אהוא דקא מסיימי רבנן שהסקילה חמורה לאו למיתב טעמא למילתייהו מסיימי הכי אלא הכי קאמרי יהודו בשריפה כדייניהו בתר רובא ודקאמרת למיזל בתר מיעוטא משום דשריפה חמורה ואין לנו רשאין למשוך את הקלים, לאו חמורה היא אלא קלה היא: לא

תלוי בחיות והשובר יש לו חיות בפני עצמו ולא אמרינן שובר ירך אמו שנטרף עם אמו דבעי דרבא גופיה שמעינן ליה בפרק בהמה המקשה (חולין דף עפ:) השוחט את הטריפה ומלא בה בן ט' חי מותר וכו' ואע"ג דבשאר מילי נמי משמע בפרק כל האסורין (תמורה דף ל: ושם) דשובר לאו ירך אמו לר' יהושע דאמר רב הונא בר חיננא אמר רב נחמן מחלוקת בשעיברו ולבסוף נרבעו דר' אליעזר סבר שובר ירך אמו ורבנן סברי לאו ירך אמו אין הלכה כן אלא כדקאמר התם רבא אמר רב נחמן דבנרבעו ולבסוף עיברו פליגי אבל עיברו ולבסוף נרבעו ד"ה אסור דשובר ירך אמו אפילו לר' יהושע דרבנן דהתם הייטו רבי יהושע בר פלוגתיה דרבי אליעזר ורבא נמי אית ליה דשובר ירך אמו הכא והתם ואותו לשון דרבא אמר רב נחמן הוא עיקר דמייתי ליה בפ' כל הבלמים (ע"ז דף מו:) גבי משתחוה לקמה ומהא דאמר ר' יוחנן שלהי פ"ב דגיטין (דף נב: ושם) גבי שפחה דאם היתה עוברה זכתה לו משום דשובר ירך אמו ונעשה כמו שהקנה לה אחד מאבריה אין ראיה שכן הלכה דהתם אליבא דרבי קאמר ושמא אין הלכה כמותו ור' יוחנן גופיה שפירשה כן אית ליה בתמורה בפ' כילד מעריסין (דף כה:) שובר לאו ירך אמו דאמר ר' יוחנן הפרש חטאת מעוברת וולדה רצה בה מתכפר רצה בוולדה ומפרש טעמא משום דסבר אם שייריו משויר שובר לאו ירך אמו והוה ליה כמפרש שתי חטאות לאחריות מיהו יש לדקדק מזה דמותיב התם תיובתא דר' יוחנן תיובתא ואע"ג דקאמר בתר הכי לימא אם שייריו משויר תנאי היא מ"מ הרי איתותב אלמא אין הלכה כן וכן דרך הש"ס כשאין הדברים עיקר אומר תיובתא אע"פ שיכול למצוא תנאי דפליגי דלאשכחן בהגיזקין (נימין דף נג: ושם) דמסיק תיובתא דמאן דאמר דאיזק שאינו ניכר לאו שמיה היזק ובתר הכי קאמר נימא תנאי היא ובפ' השולח (שם דף מא:) פליגי בהדיא בהיזק שאינו ניכר אליבא דעולא גבי עבד שנעשאו רגו אפותיקי ואע"ג דבפ' הערל (יבמות דף עח:) מייתי מילתיה דר' יוחנן דתמורה ופריך עלה אלא הא דאמר רבא אכרים משובחת שנתגיירה בגה אין לריך וכו' ודחיק לשנויי שאני שובר דהייט רביתיה לאו משום שיהו עיקר דברי ר' יוחנן אלא משום דבעי לאוקמי מלתיה דרבא דאכרית אליבא דדברי הכל ורבא גופיה אית ליה הכא שובר ירך אמו ובתמורה (דף ל:) ובפ' הפרה (נ"ק דף מז:) ור"ת מפרש דבכל דוכתי קי"ל דלאו ירך אמו כדמשמע בחולין ובהחיא דיבמות (דף עח:) ובפ' כילד מעריסין (תמורה דף כה.) לא גריס תיובתא בתרא אלא הכי תיובתא דר' יוחנן לימא אם שייריו משויר תנאי היא והא דאמר רבא הכא ובתמורה (דף ל:) ולד הטוגתא והנרבעת אסור לא פליגא והייטו טעמא כיון דעד עכשיו היה חיות הולד תלוי באם הוי כאילו נגמר דין שניהם להריגה ולאו משום דהוי ירך אמו וכן הא דתנן בפ"ק דערכין (דף ז:) האשה היולאת ליהרג אין ממתינין לה עד שתלד ופריך בגמ' פשיטא גופה הוא התם נמי טעמא כדפרישית ומיהו בהיא דפ' הפרה (נ"ק דף מז: ושם) קשה אמאי כי ליתא לפרה משתלם רביע נזק מן הולד כיון דלאו ירך אמו אע"ג דהוא נמי חיוב למה ישלם חלקו וחלק פרה אמו שני שוריס תמיס שהזיקו אם אבד אחד מהן מי הוה משלם אידך חלקו וחלק תביריו פשיטא דלא משלם: **הרי** מותרה לדבר הקל. פלוגתא בפ' אלו נערות (כתובות דף לג: ושם) במותרה למיתה אי הוי מותרה למלקות וא"ת ותפשוט מהא דתניא בפ' בן סורר (לעיל דף עא:) עשה כן בישראל ונתגייר חייב אם בא על אשת איש ישראל וא"כ נתגייר משום דאי עביד השתא בר קטלא הוא ועל כרחך בדאתמרו ביה דאי לא אתמרו ביה אי עביד השתא לאו בר קטלא הוא אלמא מותרה לסייף הוי מותרה לחנק וי"ל דאפילו לא אתמרו בהיותו נכרי יש לו לחייבו אע"פ שנתגייר הואיל וכבר נתחייב ולא מיפטר משום דלא אתמרו ביה ומאחר דהשתא נמי אי אתמרו ביה יש בגון זה חיוב מיתה. וא"ת כי לא הוי נמי מותרה לדבר קל דיפוק ליה דהכא חייב כדאמר בפ' עגמר הדין (לעיל דף מה:) שאם אי אתה יכול להמיתו במיתה הכתובה בו שאתה ממיתו בכל מיתות שאתה יכול ושם פירשתי*: **הנסקלין** בנשרפין. שאל הרב ר' יצחק בן הרב ר' מרדכי את רבינו תם אמאי קאמר רבי שמעון יהודו בסקילה שהשריפה חמורה ניזל בתר רובא דאיתמר בדיני נפשות דלאיתמר בפרק קמא דחולין (דף יא:) ותירץ דלא אזלינן בתר רובא לחייב אותו שהוא זכאי מכל וכל שלא הרגו כלל ולא דמי לאותן שהרגו ודאי אלא דלא

נוסחא
אין לפרוק מאמרתנו דאותבה לגבר חמאל מי מותרת לקל אלא האי תנא לא
בא"י [לעיל מ: [פוסס' פי"ח] מיצבירו שם המיתה] פ"ש בקתראתא

נוסחא
דיון בין רב יחצקאל ובנו ר' יהודה איך לגרוס מעתנו כדי לאמר דינו של רשאין-לחת סקילה לבני התאזרחת אגב [קידושין נב. פ"ש] ברוגמא נטרפין